

Šių metų Sacharovo premija – už jazidų teises kovojančioms pabėgėlėms iš Irako

Ketvirtadienį Europos Parlamento (EP) Pirmininkų sueiga (pirmininkas ir frakcijų lyderiai) nutarė skirti šių metų Sacharovo premiją Irako jazidėms Nadiai Murad Basy (Nadia Murad Basee) ir Lamijai Adži Bašar (Lamiya Aji Bashar), kurios kovoja už moterų, patyrusių vadinamosios „Islamo valstybės“ prievartą, teises. Bėgdamos nuo islamistų smurto savo šalyje jos atvyko į Europą, kur surado saugų prieglobstį. Apdovanojimo ceremonija numatyta gruodžio 13 d. EP rūmuose Strasbūre.

„Skirdami šią premiją Nadiai Murad Basy ir Lamijai Adži Bašar demonstruojame, kad jų kova nėra bergždžia ir kad esame pasirengę joms padėti toliau kovoti su brutaliais nusikaltimais, kuriuos vykdo vadinamoji „Islamo valstybė“ ir nuo kurių kenčia tiek daug žmonių, – kalbėjo EP pirmininkas Martinas Schulzas, paskelbdamas šių metų Sacharovo premijos laureates. – Jos sugebėjo pabėgti ir atvykti į Europą, kur rado saugų prieglobstį.“

Vadinamosios „Islamo valstybės“ (IS) seksualinę vergovę išgyvenusios Nadia Murad Basy (Nadia Murad Basee) ir Lamija Adži Bašar (Lamiya Aji Bashar) tapo IS seksualinio smurto kampanijos siaubą patyrusių moterų balsu. Jos viešai palaiko Irako jazidų bendruomenę – religinę mažumą, kurios nariai tapo IS smogikų vykdyto genocido aukomis.

2014 m. rugpjūčio 3 d. IS išžudė visus Kocho kaimo (netoli Sindžaro miesto Irake), iš kurio kilusios L. Adži Bašar ir N. Murad Basy, vyrus. Po žudynių visos moterys ir vaikai buvo paimti į vergovę: visos merginos, įskaitant L. Adži Bašar ir N. Murad Basy ir jų seseris, buvo pagrobtos, ne kartą perparduotos ir išnaudotos kaip sekso vergės.

2014 m. lapkritį N. Murad Basy pavyko pabėgti padedant kaimynystėje gyvenusiai šeimai, kuri ją slapta išvežė iš IS kontroliuojamos teritorijos – taip ji galėjo pasiekti pabėgėlių stovyklą Šiaurės Irake, o vėliau – Vokietiją. Po metų, 2015 m. gruodį, sukrečianti N. Murad Basy patirtis nuskambėjo jos kalboje, pasakytoje per pirmą istorijoje JT Saugumo Tarybos sesiją, skirtą prekybos žmonėmis problemai. 2016 m. rugsėjį ji tapo pirmąja Jungtinių Tautų Narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuro (UNODC) geros valios ambasadore prekybą žmonėmis išgyvenusių asmenų orumo klausimais ir dalyvauja pasaulinėse ir vietos palaikymo iniciatyvose, siekdama ugdyti sąmoningumą nesuskaičiuojamų prekybos žmonėmis aukų kančios klausimu.

Adži Bašar bėgti mėgino nesyk. Balandį jai pagaliau pavyko padedant jos šeimai, kuri papirko vietos žmonių gabentojus. Sausumos mina, sprogsi jai skubant kurdų sienos link ir mėginant

pasiekti Irako vyriausybės kontroliuojamą teritoriją bei pasislėpti nuo IS smogikų, nusinešė dviejų jos pažįstamų gyvybę, o ji pati buvo sužeista ir beveik apako. Laimei, jai pavyko pabėgti. Galiausiai ji buvo išsiųsta gydytis į Vokietiją, kur susitiko su savo išgyvenusiais broliais ir seserimis. Pagijusi L. Adži Bašar ėmėsi aktyvios veiklos, kad visi sužinotų apie jazidų bendruomenės kančias. Ji toliau padeda moterims ir vaikams, tapusiems IS vergovės ir žiaurumų aukomis.

Jas nominavo Socialistų bei Liberalų ir demokratų frakcijos.

Kiti šių metų Sacharovo premijos finalininkai buvo Krymo totorių lyderis Mustafa Džemiliovas ir buvęs Turkijos dienraščio „Cumhuriyet“ vyriausiasis redaktorius Džanas Diundaras (Can Dündar).

Sovietų Sąjungos disidentu Andrejaus Sacharovo vardu pavadintą premiją Europos Parlamentas kasmet teikia žmogaus teisių gynėjams. Pernai ji skirta Saudo Arabijos tinklaraštininkui Raifui Badaviui.

Papildoma informacija

[Sacharovo premijos interneto svetainė](#)

[Sacharovo premija 2016](#)

[Sacharovo premija 2015](#)

[Ankstesni laureatai](#)

[Religinės mažumos Irake ir Sirijoje – ties sunaikinimo riba \(2016–05–31\)](#)

[2016 m. vasario 4 d. EP rezoliucija dėl vadinamosios „Islamo valstybės“ vykdomų religinių mažumų žudynių](#)

Šių metų Sacharovo premijos už minties laisvę laureatės Nadia Murad Basy (Nadia Murad Basee) ir Lamiya Adži Bašar (Lamiya Aji Bashar)

© AP Images / EP-ES & © Eric Vives-Rubio/Público

Sacharovo premijos laureatas paaiškės spalio 27 dieną